

„Inni to także my”

pod red. **Barbary Weigl** i **Beaty Malisz-
kiewicz**

Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne,
Gdańsk 1998

W 1990 r. powstała w Opolu Społeczna Szkoła Podstawowa Towarzystwa Alternatywnego Kształcenia (TAK). Głównym celem twórców szkoły była realizacja tzw. programu wielokulturowego – przybliżenia historii i kultur mniejszości narodowych żyjących w Polsce. Drugim, niezwykle istotnym zadaniem była eliminacja negatywnych stereotypów, związanych z przedstawicielami określonych narodowości.

Książka *„Inni to także my”* powstała na bazie doświadczeń zebranych w ciągu 7 lat istnienia szkoły TAK. Stanowi ona swego rodzaju instruktaż dla nauczycieli (głównie szkół podstawowych), w jaki sposób w ramach programu realizowanego w polskiej szkole dodatkowo przybliżyć uczniom historię i kulturę poszczególnych mniejszości. Książka składa się z dwóch części. W pierwszej, zatytułowanej *„Skąd się wzięła idea edukacyjnego programu wielokulturowego”*, autorki przedstawiają proces narodzin idei stworzenia takiego programu i odpowiadają na pytanie o rzeczywistą potrzebę jego istnienia. Następnie zajmują się wzajemnymi relacjami między polską większością a mniejszościami narodowymi. Podejmują także problem praw i wolności przysługujących obydwu grupom społecznym. Dodatkowo rozdział ten zawiera niezwykle interesujące dla polskiego czytelnika teksty napisane przez przedstawicieli mniejszości narodowych. Dowiedzieć się z nich możemy, jak czują się i jak traktowani są przez większość polską obywatele polscy będący przedstawicielami mniejszości. Następnie autorki dają nam krótką lekcję historii i kultury największych mniejszości zamieszkujących Polskę: Cyganów, Litwinów, Niemców, Ukraińców i Żydów.

Część II, zatytułowana *„Program edukacji wielokulturowej »Spotkajmy się z innymi – niech inni nie będą obcy«”*, zawiera szczegółowe konspekty lekcji języka polskiego i historii, podczas których nauczyciele mogą przybliżyć uczniom historię i kulturę mniejszości. Ponadto, autorki podają przykłady gier i zabaw, które mogą być wykorzystane w kształtowaniu postawy wobec innych i eliminowaniu negatywnych stereotypów w pracy z dziećmi, już w wieku przedszkolnym. Przy opracowaniu gier i zabaw brano pod uwagę *charakterystyczne cechy stereotypów i uprzedzeń społecznych: uproszczenia, ubóstwo informacji, brak zdolności do dostrzegania różnic indywidualnych w obrębie grupy, poczucie własnej odrębności, dystansu do innych*. Zaletą poszczególnych ćwiczeń jest niewątpliwie to, że unikają rywalizacji, a wprowadzają zadania wymagające współpracy, a także angażują wiele sfer działania (ćwiczenia ruchowe, plastyczne, wyobrażeniowe, werbalne, pantomimiczne) i są możliwe do realizacji w warunkach normalnej pracy szkolnej.

Książkę wzbogacają barwne ilustracje, wykonane przez uczniów szkoły TAK, inspirowane przez kulturę i sztukę omawianych mniejszości narodowych. Miłośnikom gotowania gorąco polecam przepisy kuchni białoruskiej, cygańskiej, litewskiej, niemieckiej, ukraińskiej i żydowskiej zawarte w cz. II. (Podczas biesiad śpiewać można z powodzeniem ludowe pieśni mniejszości zawarte w książce wraz z nutami).

JOLANTA SKUBISZEWSKA